

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

”שומרים על אחדות שומרים על ייחודיות”

האוסף שלי, האוסף שלנו...

הנושא ”שומרים על אחדות, שומרים על ייחודיות” נבחר על מנת לחזק את תחושת השייכות והזהות של כל קבוצה וקהילה תרבותית בישראל ובתפוצות, ויחד עם זאת לקדם את ההיכרות בין הקבוצות השונות ולפתח מחויבות וערבות הדדית.

מדינת ישראל הוקמה כבית לאומי לעם היהודי, וכמדינה דמוקרטית המחויבת לכלל אזרחיה ללא הבדל דת, גזע ומין. לאור זאת, מערכת החינוך במדינת ישראל פועלת ליצירת **הכרות ושותפות** בין האוכלוסיות השונות שבתוכה, וכן לקיום זיקה של ערבות הדדית עם מחצית מבני העם היהודי שאינם חיים בישראל, אך חשים קשר ונאמנות למדינת ישראל כמדינת העם היהודי.

בגן הילדים, העיסוק בנושא השנתי הוא הזדמנות לחזק את **עוגן הקהילתיות של הגן העתידי**. **עוגן זה** מתייחס אל גן הילדים כקהילת משמעות עבור הילדים, הצוות וכל באי הגן, וכן אל גן הילדים כקהילה מתוך כוונה שהתייחסות למעגלי השותפויות בקהילה תאפשר יצירת תודעה, זהות ושייכות תרבותית (לוקלית וגלובלית) ותקדם ערכים של אחריות ומעורבות חברתית.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מטרות:

← גיבוש זהות תרבותית אישית, קבוצתית וקהילתית וחיזוק תחושת השייכות

במעגלים השונים

← טיפוח שותפות וערבות ההדדית בתוך החברה הישראלית ועם יהדות

התפוצות

← הכרת מאפייני הקבוצות השונות בישראל – זיהוי הדומה / השונה וחיזוק

מכנים משותפים

← הקניית כלים לניהול דיאלוג במציאות של מחלוקת

← פיתוח סובלנות, כבוד הדדי, סולידריות ואחריות חברתית

← חיזוק ההיכרות והקשר בין ישראל ליהדות התפוצות

בברכה,

צוות פדגוגי האגף לחינוך קדם יסודי:

ד"ר מירב תורגמן, מנהלת היחידה לפיתוח פדגוגי

אנואר אל אנואר, מדריכה ארצית לשפה הערבית

דלית סהרון, מדריכה ארצית למדיה דיגיטאלית

ד"ר דיאנה אלדרוקי פיננס, מדריכה ארצית למדעים, טכנולוגיה וחינוך סביבתי

מיכל טל, מדריכה ארצית לחינוך גופני

מיכל ג'ראד, מדריכה ארצית למתמטיקה ובריאות

מאיה איזנברג, מדריכה ארצית למוזיקה

נעמי ציפורי, מדריכה ארצית לשפה ואוריינות

סיגל עמיר, מדריכה ארצית לאמנות

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מה באוסף?

- 4 ..... הסיפור שלי, הסיפור של כולנו!
- 10 ..... אוספים בגלריה הישראלית
- 21 ..... בובות מטיילות בסביבה הקרובה
- 26 ..... לחוד וביחד בתנועה
- 34 ..... "מי ששר מאושר"
- 41 ..... לکلّ منا حكاية / סיפורים מיוחדים מתאחדים
- 44 ..... סימני דרך "מי מכיר ומי יודע את הדרך אל ביתי"
- 48 ..... אוספים דיגיטליים בגן
- 53 ..... אוספים משחקים

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

הסיפור שלי, הסיפור של כולנו!

מיזם כרזות של ספריית פיג'מה: "מאחד ומייחד בספרי ילדים"

ספריית פיג'מה מזמינה אותך להוביל את קהילת הגן במסע לגילוי וחיזוק הקשר עם העולם המופלא של סיפורים וספרים. למסע שותפים הילדים, ההורים וגורמים בקהילה. שיא התהליך לקראת שבוע הספר: **תערוכת כרזות של הגנים במרחבים ציבוריים ברחבי הארץ.**

היוזמה מיועדת לגננות המשתתפות בתוכנית ספריית פיג'מה, מתחברות לעולם הספר ומעוניינות להניע תהליך שיאחד את כל קהילת הגן סביב סיפורים, יצירה והנאה מקריאה.

? רגע לפני... כדאי לבדוק

- איזה מקום תופסים ספרים וסיפורים בהווי הילדים בגן?
- איך מתחברים סיפורים וספרים למעגל השנה ולתחומי העשייה השונים בגן?
- כיצד מעורבים ההורים בנושא הסיפור ובקריאת ספרים, בגן ובבית?

מאז שנת תש"ע חילקה ספריית פיג'מה לגנים למעלה מ-100 ספרים שונים, כדאי לחפש אותם בספריית הגן ולהיזכר בהם. באתר של ספריית פיג'מה תמצאו את רשימת ספרי ספריית פיג'מה שיחולקו לגן שלך השנה. חשוב לשלב אותם בתכנון השנתי של הגן!

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

תיאור היוזמה

היוזמה מציעה לגננת **עוגן וציר מרכז לאורך השנה**, חגיגה מתמשכת של ספרים וסיפורים, ביטוי אישי וחיבור למשפחות ולקהילה – כאשר שיא היוזמה **בהכנת כרזות שמבטאות את ההנאה שבסיפורים**.

כרזה היא...

לכרזה היבטים חזותיים ומילוליים. אפשר ליצור כרזה ממגוון חומרים: דפים וצבעים, קולאז' צילומים וציורים, צביעת אריחים, תפירת שמיכת טלאים, כרזה דיגיטלית במחשב, כרזה תלת-מימד מחומרים שונים... כיד הדמיון! ניתן להתייחס ביצירת הכרזה גם לסגנונות איור שונים שמאפיינים ספרי ילדים אהובים.

המסר של הכרזה יכול להתמקד בחוויית הקריאה המשותפת של הורים וילדים, לייצג סיפור אהוב, או לבטא פסיפס של חוויות או רגשות סביב ספרים וסיפורים. תוכלו להכין כרזות אישיות או משפחתיות, להגיש את כולן או לבחור יחד את הכרזה המייצגת של הגן. ניתן גם ליצור כרזה אחת משותפת לכל קהילת הגן.

פרטים נוספים, דרישות טכניות והנחיות להגשת הכרזות יימסרו במהלך השנה.

קריאה משותפת של ספר מזמנת חוויות רבות ומגוונות, קירבה, ריגוש, שיחה ושעשוע. חלוקת אותם הספרים למאות אלפי בתים בישראל היא הזדמנות לחגוג את **המשותף והמאחד** בינינו, תוך התייחסות לאמונות ולאורחות החיים הייחודיים של כל משפחה. לספרים של ספרית פיג'מה ערכים נוספים: בניית זהות ותחושת שייכות, חיבור למסורת ומורשת, ועיסוק במגוון ערכים חברתיים וקהילתיים.

דרך היוזמה **נזכרים** בסיפורים אהובים, **מתחברים** לרגעים משפחתיים של קרבה והנאה

סביב ספר, **משתפים** בחוויות סביב סיפורים וספרים **ויוצרים** יחד כרזות.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

דוגמאות לתחנות בדרך וימי שיא

- **יוצאים לדרך:** פתיחה חגיגית משותפת להורים וילדים – הסבר על היוזמה, קריאה חופשית של ספרים, המחזת סיפור, הכנת פתקי השראה לתלייה על לוח קיר: "סיפור בשבילי הוא..."
- **לקראת חנוכה:** ניתן להקים תערוכה בגן של גיבורי סיפורים אהובים
- **לקראת יום המשפחה:** אפשר לערוך "ערב סיפורי לילה-טוב", סדנת יצירה להכנת כרזות משפחתיות
- **לקראת פסח:** כדאי לערוך מפגש או הכנת לקט סיפורי משפחה בסימן "והגדת לבנך"
- **לקראת שבוע הספר:** הגשת כרזות הילדים/המשפחות, או כרזה משותפת של הגן
- **סוף הדרך!** רצוי להקים תצוגות של כרזות נבחרות במרחבים ציבוריים ברחבי הארץ לקראת יום האחדות ושבוע הספר.

בסביבה החינוכית

רצוי לבדוק:

- האם הספרייה בגן היא מקום נוח ומזמין?
- האם תרצי לערוך בה שינויים?
- אולי לשנות את מיקומה ולהעבירה לחצר הגן? כדאי לאפשר לילדים לנייד ספרים למרחבים שונים ולאפשר קריאה בכל זמן ובכל מקום...

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

וגם...

- אילו ספרי ספריית פיג'מה משנים קודמות זוכרים ואוהבים הילדים?
- אפשר לבקש מהילדים להביא ספרים מהבית ולהציב אותם בפינה ייעודית.
- כדאי להציב את ספרי ספריית פיג'מה במקום בולט ולדאוג שספרים זמינים לילדים לקריאה עצמאית.

דוגמאות לשילוב היוזמה בעשייה בגן

אפשר...

- לשתף חוויות אישיות ומשפחתיות סביב קריאה, בקבוצה קטנה.
- להתנסות בסגנונות איור שונים, לאייר כריכה חדשה לספר אהוב.
- להכין עם הילדים תחפוזות, אביזרים ובובות של גיבורי הסיפורים שיהיו זמינים וישולבו במשחק הסוציו-דרמטי של הילדים.
- ליצור עם כל ילד ספרון "הסיפור שלי", מחברת אישית בה יתווספו לאורך השנה סיפורים מהחיים ומהדמיון של כל אחד ואחת. בסוף השנה כל ילד יקבל ספר משלו, עם סיפורים שהוא שיתף וצייר במהלך השנה.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

דוגמאות לשיתוף הורים

אפשר...

- לבקש מההורים לשלוח תצלומים וסרטוני וידאו בהם הם מספרים סיפורים וקוראים יחד עם ילדיהם
- להקדיש "בית מארח" לספר ספריית פיג'מה, כאשר כל בית משתף חוויות סביב סיפורים בחיק המשפחה שלהם (אילו ספרים וסיפורים אהובים על בני הבית? איפה מוצגים ספרי הילדים? מתי אוהבים לקרוא יחד?...) וכל קבוצה מכינה יצירה או פעילות בעקבות ספר החודש. במפגש בגן משווים את החוויות השונות ומציגים בגן תערוכה של הפעילויות.
- להזמין הורים וסבים לאורך השנה לספר ולהמחזי סיפורים לילדי הגן.
- להכין קלסר של ספריית פיג'מה שיעבור בין משפחות הגן, בו כל פעם משפחה אחרת תכתוב ותצייר חוויות סביב ספרי ספריית פיג'מה (ניתן לחלק את הקלסר לשמונה פרקים, אחד לכל ספר, כאשר עבור כל ספר קבוצה אחרת של משפחות כותבת ומשתפת).

מי שותפים ליוזמה?

כל צוות הגן, הילדים, המשפחות.

כדאי לערב גם את הספרייה המקומית, מחלקת הגנים ברשות המקומית, מתנדבים (למשל זה"ב בגן, חונכים, סטודנטים בשנת סטאז') ומוסדות קהילתיים נוספים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מה יהיה הקשר בין הגנים באשכול?

מפגשי חשיבה ותכנון משותפים, ושיתוף לאורך השנה

הזמנת מספרי סיפורים / סופרים / מאירים

התכנסות לשעת סיפור בספריה המקומית

תערוכה משותפת של כרזות במרחב משותף

מקורות להשראה ולהעשרה:

[כל ספרי ספריית פיג'מה](#) ופעילויות מומלצות [באתר של ספריית פיג'מה](#)

[דף פייסבוק של ספריית פיג'מה](#)

סרטונים מבית ספריית פיג'מה:

[איך מסתכלים על ספרים דרך העיניים של ילדים?](#)

[למה ילדים אוהבים לשמוע אותו סיפור שוב ושוב?](#)

[מה עומד מאחורי ההצעות להורים בספרי ספריית פיג'מה?](#)

* * היוזמה נולדה בהשראת העבודה של סטודנטים בקורס מאייר-מעצב במכללת שנקר.

פרטים ליצירת קשר ותמיכה:

[נעמי ציפורי](#), מדריכה ארצית לשפה ואוריינות באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

"סיפור טוב הוא חוויה"

הרחבת הלב והדעת בהשראת ספרות ילדים איכותית כההליך מתמשך בגן.

"ספרות משובחת היא ספרות מחנכת. לא מוסר ההשכל 'המודבק' ו'האצבע

החינוכית, עושים אותה לחינוכית, אלא תוכנה האנושי העמוק, המוגש בצורה

אמנותית משובחת.

ילדים לומדים לקח מגורלם של אחרים, מרחיבים את דעתם על העולם, משפרים

את לשונם, מעשירים את יכולת הבעתם, מגבירים את יכולתם בשיפוט מוסרי –

בקיצור: מתחנכים לאור יצירות משובחות". (מרים רות, ספרות לגיל הרך, 1995)

שפה היא המיומנות הבסיסית לתקשורת בין בני האדם ומסייעת להם להבין את

העולם הסובב אותם ולנתב בו את דרכם. בשגרת הגן לאורך השנה, תחום השפה

מהווה נדבך חשוב ומרכזי, טיפוח והעמקה בתחום השפה, מאפשר לקדם מיומנויות

בסיסיות אצל הילדים כמו למשל: ביטוי אישי, תקשורת בין אישית, תחושת

מסוגלות ועוד.

אנו מציעים לשלב בעשייה השוטפת בגן את הספר "ארמון חול" ובו אוסף כתביו

של הסופר והמשורר רפאל ספורטה. הספר משמש כאוצר תרבותי ייחודי המזמן

מפגש בלתי אמצעי עם מגוון רחב של סיפורים, דקלומים, שירים, חידות וכתבי

יד שאוירו על ידי מיטב המאיירים, ביניהם נחום גוטמן. העיסוק בספר מאפשר

חשיפה לנכסים תרבותיים ובעיקר לשפה שחלקה כבר לא נשמע במחוזותינו.

בנוסף, שימוש בספר זה בהקשרים השונים מעודד את הלמידה המשמעותית

באמצעות יצירת תשתית תרבותית מאחדת מבחינת השפה וכן לתת את המענה

האישי בהקשרים השונים מתוך מגוון הסוגות הרחב הקיים בו.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

הספר מחולק לשבעה פרקים הקרויים בשמות שבע מיצירותיו ע"פ נושאים: זרת זרת לשלום-משחק ודמיון, כל הארץ דגלים דגלים-ישראל והחגים, אור ותכלת-בטבע, גן גורים-בעלי חיים, הקדשות וברכות, ורד בר-שירת מבוגרים.

הכתבים מופיעים בלבושם המקורי הייחודי כפי שהופיעו בספרים שערך ובעיתוני הילדים. מרגשים במיוחד השירים הכתובים בכתב ידו הפנימי-הללו לוקטו מפיסות נייר שחוקות שנמצאו בגנזיו.

רגע לפני... כדאי לבדוק ?

בבואכן להוביל את היוזמה, כדאי לבדוק לשאול את עצמכן:

1. מהו פרופיל הגננת שתיישם רעיון זה?

גננת שבחרת להעמיק את הלמידה בתחום השפה מתוך חיבור **למורשת תרבותית**, מעוניינת להעשיר אותה באמצעות שימוש במגוון רחב של סוגות ולחבר אותה לתחומי הדעת השונים. גננת הרואה הזדמנות בטיפוח מעורבות אישית של הילדים ביצירת תכנים בגן באמצעות השפה.

2. אילו מיומנויות המאה ה-21 באות לידי ביטוי ביוזמה? שיתופיות,

טיפוח לומד עצמאי, יצירתיות, חיבור למורשת וערכים.

3. כיצד ניתן ליצור סדירות לאורך השנה דרך היוזמה?

ניתן לשלב את הטקסטים לאורך השנה בזיקה לתכנים הנלמדים בגן, למשל, עונות השנה, חג, ומועד. שילוב הטקסטים באופן זה מאפשר נקודת מבט מעמיקה ושונה על התכנים שבהם עוסקים בגן.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

4. איך ניתן לאפשר לילדים מעורבות פעילה?

הילדים מוזמנים ליצור אוגדנים משלהם ע"פ הסוגות השונות – חידות, ברכות, מכתבים ועוד. הילדים שותפים לארגון מרחב הספר, לתכנון פעילויות וימי שיא.

5. כיצד יבוא לידי ביטוי הקשר בין גני האשכול?

יצירה משותפת של אוגדן כשלכל גן יש חלק משלו, יצירת חידון משותף. פעילות שיא סביב היצירה המשותפת.

תיאור היוזמה

היוזמה מאפשרת העמקה בתחום השפה בדרך מרתקת ועשירה המתבוננת בנקודות ההשקה בין החדש לישן.

כדאי לבחור את **התוכן** המתאים שיסייע לתת מענה מדויק לצרכים של קהילת הגן. לאחר הבחירה בתוכן, כדאי להתמקד ב**שלוש סוגות** אותן יכירו הילדים (למשל: חידה, שיר, סיפור וכד'), כאשר ההעמקה בתחום השפה תיעשה באמצעות תיווך המעודד את מעורבותם הפעילה כך שתקדם מיומנויות ותפקודי לומד במאה ה-21 התואמים את תפיסת הגן העתידי. כך למשל, ניתן לשלב עשייה זו בשיתוף הילדים בעיצוב ספריית הגן, ייצור טקסטים חזותיים, תוצרי כתיבה וכן עם תחומי דעת נוספים כמו דרמה ומוזיקה.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

במפגש מליאה אפשר...

- לשלב פעילות מוזיקלית עם שירים של רפאל ספורטה שהולחנו ונמצאים בערכת החוברות "זמר לך לגיל הרך" (למשל, "בוקר טוב" / מילים: ר. ספורטה, לחן: י. ארנון-ורד).
- להתנסות בהמחזה של טקסטים מתוך הספר, להאזין לסיפורים, לדקלם דקלומים ועוד.

בקבוצה אפשר...

- להעמיק בסוגה מסוימת עם הילדים ולאפשר להם לייצר טקסטים משלהם: חידות, כתבי יד, ברכות.
- ניתן לקשר ללוח השנה, לייצר לוח שנה גני ובו טקסט/איור לכל חודש.
- להשוות בין אוצר מילים ישן לחדש.
- ליצור מילון ע"פ הא'ב', בדומה לטקסטים מן הספר.

בסביבה החינוכית

- כדאי להרחיב ולהגמיש את מרחב הספרייה.
- רצוי ליצור מקום נוסף בו ניתן יהיה להציג את תוצרי הילדים ובכך לתת לגיטימציה למעורבותם בתכנון המרחב והתוכן שבו.
- ניתן ליצור תערוכה מתוצרי הילדים ולשלב תוצרים בשיתוף ההורים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

דוגמאות לשיתוף הורים

אפשר...

- לשתף סביב טקסטים המוכרים להם מילדותם.
- ליצור לקט של ברכות/מכתבים של ההורים לילדים ולהיפך, של הילדים להוריהם.
- לשתף הורים בפעילות בגן סביב שיר/סיפור מסוים שמוכר להם מהילדות,
- לשלב בתכנון יום ההולדת של כל אחד מהילדים על פי בחירתם.

רעיון אפשרי ליום שיא:

- מפגשים בין גני האשכול: יצירת חידון לכל גני האשכול, למשל, כל גן אחראי על חלק מהחידון (בע"ח, חגים וכד').
- יצירת לוח שנה משותף לכל גני האשכול ע"י בחירה משותפת של טקסט/איור החודש.

מקורות להשראה והעשרה:

[בואו נדבר על זה-עשיה חינוכית בשפה העברית בגן הילדים](#)

[הספריה בגן](#)

[חומרי הוראה-תיק תכניות לימודים](#)

[סרטון בנושא מילת היום](#)

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

פרטים ליצירת קשר ותמיכה:

[נעמי ציפורי](#), מדריכה ארצית לשפה ואוריינות באגף לחינוך קדם יסודי

חשוב!

מובילות שתבחרנה יוזמה זאת עבור כל גני האשכול תקבלנה ספר עבור כל גן.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

אוספים בגלריה הישראלית

מקום בגן להשראה, להתבוננות, לפיתוח רעיונות, למשחק...להנאה

הרעיון "אוספים בגלריה הישראלית",

מוצע מתוך ראייה שחשוב לטפח סביבה

חינוכית עשירה ופעילה, המביאה אל

הילדים מהעבר ומההווה ומציגה את

הייחודי ואת המאחד בין אדם לאדם. נושא

האוספים בגלריה מפגיש את הילדים עם

מגוון חוויות, בהתאמה לדרכי הלמידה של

ילדים.

אל הפעילות, תוך כדי איסוף הקמה

ומשחק, הילדים מביאים איתם ידע והבנות

מהתנסויות קודמות, ומבנים ידע חדש על

ידי התנסות פעילה וחוייתית, באופן

עצמאי ובאמצעות אינטראקציות עם

אחרים (ילדים ומבוגרים). הפעילות

מאפשרת ביטוי אישי כשהילדים מעורבים,

יוזמים ופעילים, ויש להם חופש לבחור ולפתח

רעיונות ויוזמות, כפי שהדברים באים לידי ביטוי בגן העתידי.

כולנו אוספים:

אנו אוספים חברים,

מידע,

ידע,

ניסיון,

לפעמים אנו אוספים

חלומות...

סוזן לנדאו

מתוך קטלוג התערוכה "אדום על צהוב",
2017,

מוזיאון תל אביב לאמנות

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

? רגע לפני... כדאי לבדוק

1. אלו ערכים חברתיים באים לידי ביטוי?

הגלריה, כמו המוזיאון, מהווה חלק מזהותו של אדם ותרבותו. זהו מקום בו אנשים לומדים על אנשים וגם על עצמם. מקום לחקור ולגלות. באמצעות ההתעסקות והמשחק בפריטים שנאספו על ידי ילדים והקהילה, מתאפשרת למידה אודות אחרים ואודות עצמם. ראיית הייחודי והמשותף, המאחד.

2. מהו הערך המוסף של היוזמה?

חינוך לתרבות חזותית – לחדד את ההתבוננות, להתרגש, לחשוב... מגוון האוספים בגלריה, יוצרים מפגש עם מרחבי זמן ומקומות שונים. זוהי דרך נוספת ללמידה ולהעמקה, לטפח את היכולת להבעה אישית של רעיונות מתוך התרשמות, לפתח את הדמיון והטעם האישי.

3. מהן דרכי ההוראה ולמידה האפשריים להעמקת ידע בתכנית הלימודים?

משחק חופשי עם האוספים, עבודה בקבוצות קטנות, בהנחיית הגננת ו/או בהנחיית ילדים וביוזמתם.

4. מי הגורמים השותפים בקהילה?

משפחות הילדים (גם משפחה מורחבת, סבים וסבתות), שכנים וחברים, גנים באשכול, מרכזים לגמלאים ועוד.

5. מה יהיה הקשר בין הגנים באשכול?

אפשר לקיים ביקורים הדדיים בתערוכות האוספים של גנים סמוכים באשכול, שיתוף ולמידה משותפת של צוותי גנים.

6. אילו מיומנויות של המאה ה-21 נרצה לקדם?

יוזמה ויצירתיות, עבודה בסביבה משתנה, עבודת צוות ואינטליגנציה רגשית

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

תיאור היוזמה

נקים עם הילדים גלריה ישראלית בגן במהלך השנה כסביבה קבועה, רב ממדית, בעלת אופי מתווסף. (ראו "גלריה ישראלית" באוגדן "אוספים חוויות" לכבוד 70 שנה לישראל).

- **נבין את הגלריה לתצוגה של אוספים**

נבין אמצעים לתצוגה. לדוגמה: ארונות, מדפים, ארגזים, תיבות בניה, ווים לתליה, מסגרות, כן ציור או מעמד מקורי אחר. נניח שטיח מתאים או שטיח P.V.C (גוון חלק, שטוח ונוח למשחק).

- **במהלך השנה** נבקש מהילדים לפנות אל קרוביהם ולהביא בהשאלה מהבתים אוספים שונים. אפשר תצלומים של אוספים.

- **נכניס את פריטי האוספים לגלריה הישראלית**

באופן מתווסף או משתנה, נקבע תצוגה להתבוננות בלבד (תערוכה – "נא לא לגעת") ותצוגה המזמינה לגעת, לארגן מחדש, לשחק.

- **ואפשר גם להתחיל לאסוף** אפשר להחליט על אוסף אחד של כל הגן או אוסף של קבוצות, במהלך כל השנה. **מומלץ להחליט במשותף על הנושא.**

במפגש מליאה אפשר...

- להזמין ילדים להציג אוסף שהביאו או אספו בגן, לשתף, לספר ולהסביר.
- לאפשר לילדים לשאול שאלות.
- להזמין אספן מחוץ לגן להציג, לשתף, לספר ולהסביר.
- לאפשר לילדים לשאול שאלות.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בקבוצה קטנה אפשר

בתהליך מדורג עם הילדים ובאמצעות מפגשים בקבוצות שיח קטנות במהלך השנה:

- **נכניס פרטי אוספים לגלריה הישראלית:**

נארגן, נמיין, נסדר בצורה מתאימה, נשקול האם מתאים לגעת?

נברר מה אנו יודעים אודות האוסף? מה היינו רוצים לדעת?

נעלה רעיונות: מה ניתן לעשות באוספים ומה היינו רוצים לעשות בהם?

- **נניח תיבה ובתוכה אמצעים להתבוננות:** זכוכית מגדלת, מסגרת תמונה

ריקה, משקפת, מצלמת משחק, מצלמה אמתית ועוד...

- **נשאיר מקום** למלא ברעיונות נוספים שביוזמת הילדים...

בסביבה החינוכית אפשר...

- **להרחיב את התצוגה לסביבות נוספות** בגן בהתאמה. לדוגמה: הספרייה, מרכז

הבית והמשפחה, חצר הגן.

- **בסדנת היצירה** ניתן להכין עם הילדים כתוביות של שם האוסף, שמות

הפריטים וכו'.

עם הורי הגן אפשר...

- **להזמין את ההורים להיות שותפים באיסוף פריטים ובסיפורים מעניינים**

אודות אוספים.

- **לבקר בגלריה ולהיות שותפים להעשרתה ולטיפוחה.**

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

רעיונות לימי שיא

- אפשר להרחיב את הגלריה ולהקים "מוזיאון ישראלי - תערוכת אוספים" אל המוזיאון אפשר להזמין את ההורים, המשפחות, גנים באשכול ועוד.
- אפשר ליצור אירוע לכבוד סיום השנה. הילדים יגלמו את בעלי התפקידים במוזיאון: מדריכים, שומרים, כרטיסן, קופאי. ניתן להכין קטלוג תערוכה, ספר אורחים, הקלטות הסבר על אוספים (הילדים יוקלטו, ניתן להשמיע באזניות).
- הצגת תערוכת אוספים של אשכול הגנים במרכז לקהילה לדוגמה - בניין המועצה, בית גמלאים ועוד.

מקורות להשראה והעשרה

- ביקור הגן במוזיאון הקרוב לגן.
- ביקור במוזיאון "תרבות הפלישתים", בתערוכה "אוספים אוספים", אשדוד. התערוכה מוצגת עד חודש אפריל 2019) וניתן לתאם הדרכה לגני ילדים.
- תערוכת "אוספים אוספים"
- כתבה: "אוסף פרטי"

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות

סיגל עמיר, מדריכה מרכזת ארצית לאמנויות באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בובות מטיילות בסביבה הקרובה

המאה ה-21 מציבה אתגרים חדשים בעולם בו המציאות משתנה במהירות. אחד האתגרים הוא ליצור קהילות מקיימות המבוססות על צריכה מקומית וחיי קהילה עשירים. חינוך סביבתי מחשיב את הסביבה הקרובה כמקום רב משמעות ללמידה של ילדים צעירים, ליד הגן בשכונת המגורים. חשוב לקדם חינוך מקומי וליצור זיקה לשכונה. גננת וצוותה, שמתמקדים בחינוך מקומי בדיאלוג עם הקהילה, ברוח דמוקרטיה שיתופית מגדלים דור שיהיה מעורב בקהילה, שיפתח אחריות ויהיה אכפתי לסביבתו. דיאלוג מתמיד בין מחנכים והורים בקהילה משפיע באופן חיובי על הילד. בעולם הדינמי והמורכב של היום, הדיאלוג מקדם את תחושת השייכות של הילד למקום ואת הביטחון האישי שלו ואת הזהות אישית (מתוך [12 בקהילה](#) באתר האגף לחינוך קדם יסודי).

המשחק עם בובות בחצר הגן מעודד פיתוח אחריות, שיתוף וביטוי אישי. הילדים מטיילים עם הבובות, שומרים עליהן, "מסבירים" להן מה ניתן לראות במהלך הטיולים ומצטלמים איתן תוך כדי הטיול.

במהלך הטיולים הילדים פוגשים בילדים אחרים, מפגישים בין הבובות שלהם, חולקים חוויות ומפתחים את תחושת האחריות והסקרנות כלפי אנשים אחרים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

במסגרת הנושא השנתי המדגיש את חיזוק תחושת השייכות ובעקבות המשחק עם הבובות יכולים הילדים לגלות אחריות כלפי אחרים, למצוא דרכים לשמור על נכסים משותפים ולהרגיש מעורבים בתכנון ובעשייה. חשוב לשלב בובות עם חפצים שונים איתם הילדים יוכלו לשחק. הילדים יכולים להכיר לבובות את סביבת הגן שלהם ולספר להן חוויות שהבובות אינן מכירות.

תיאור היוזמה

בובות מטיילות בסביבה הקרובה היא פעילות משחקית, המזמינה את הילדים לתכנן ולקיים טיולים בחצר הגן ובסביבה הקרובה, ומעודדת טיולים ברחבי הארץ עם המשפחות ומפגש עם אנשים שונים. היוזמה מאפשרת לילדי הגן להכיר את הסביבה הקרובה ואת האנשים הגרים/עובדים בסביבה באמצעות משחק ודמיון ומטפחת שייכות וזיקה לשכונה ולקהילת הגן באמצעות הדגשת ערכים של אהבת הסביבה וטיפוחה, תרבות של "עשה בעצמך", קהילתיות ושמירה על נחלת

ילדים יוצרים בגדים לבובות

הכלל. ילדי הגן יהיו שותפים פעילים בתכנון הטיולים, בהבניה ויצירת מרחבי הטיול בחצר הגן וביצירת הבובות והציוד עבורן. רצוי לשלב משחק בבובות בחצר הגן: הילדים בוחרים את הבובות

איתם הם משחקים בחצר, ויכולים לשוחח על הטיולים שהם יוזמים. במטרה לעודד עשייה עצמית של בובות ואביזרים לבובות מומלץ לארגן סדנה עשירה

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

ליצירה עם מגוון חומרים בשימוש חוזר ואמצעי חיבור. לתכנון הטיול ניתן ליצור מפות של החצר, לבחור את מסלולי הטיול את האביזרים הנדרשים לטיול ואת המקומות בהם נרצה להכין את הפיקניק. באמצעות יצירת הבובות ותכנון הטיולים נרצה לעודד יצירתיות, למידה במרחבי החיים, עבודת צוות ושייכות למקום.

במפגש אפשר...

- לבחור את הבובות המטיילות: לחלוק חוויות, להעלות דילמות, הצעות ורעיונות
- לתכנן כיצד יש להיערך לטיול עם הבובות: לאן נרצה לטייל? מה נרצה לקחת לטיול? אילו משחקים נרצה לשחק במהלך הטיולים?
- לבחור ולשיר שירים ודקלומים שישולבו בטיולי הבובות.
- לתכנן את מי נבקר בטיולים שלנו? מה נרצה לשאול אותו? את מי נרצה להזמין לטייל איתנו?
- לתכנן תערוכת צילומים בעקבות הטיולים של הבובות: איפה טיילנו? את מי פגשנו?

בקבוצה אפשר...

- ליצור סביבות ומרחבי טיול בחצר בעקבות רעיונות והצעות הילדים: ספסל למנוחה, ספרייה ניידת, פארק ועוד.
- לתכנן וליצור בובות וציוד מתאים לבובות קיימות: ביגוד, תיקים, מטריות, משקפות ועוד.
- להכין אלבום לתמונות הבובה בטיולים השונים שערכנו.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בסביבה החינוכית

- מומלץ להקים מרחב למלאכות יד כגון נגריה, מתפרה ועוד להכנת הבובות והאביזרים הדרושים להם לטיול (כובע לטיול חורף סנדלים לטיולי קיץ, וכדומה).
- רצוי להכין בקבוקי שתייה, אוכל מבצק מלח ועוד
- בספריה או במרכז החקר ניתן להתכונן לטיול באמצעות מגדיר, מפות, משקפות ועוד.
- ניתן להקים גלריה ובה תצוגה של תיעוד הטיולים: ציורים, צילומים, סיפורים ועוד. אפשר גם להניח אוסף חפצים, תמונות של הבובה עם אנשים ובעלי החיים שהיא פגשה ועוד...
- בחצר הגן אפשר להקים מרחבים המזמינים משחק וטיול עם בובות: שביל טיולים, פארק עם ספסל, ספרייה ניידת, בית תה, מסלול אופניים, גינה נגישה, בוסתן ועוד.

עם הורי הגן אפשר

לארח את הבובות המטיילות בבתי הילדים ולתעד את הטיולים במחברת שתוצג לילדי הגן.

רעיון אפשרי ליום שיא

- אפשר לתכנן ביקורים הדדיים בגנים סמוכים, בהם ניתן להפגיש את הבובות והילדים המטיילות ולהחליף חוויות.
- ניתן גם לצאת לטיול משפחות אותו תכננו הילדים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מקורות להשראה והעשרה

[יוצאים להרפתקאות עם בובות הגן](#) - סרטון מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

[קשר עם הסביבה הקרובה בטיול בקיבוץ](#) - סרטון מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

[פיקניק ביער הקסום](#) - סרטון מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

אתרים: אתר האגף לחינוך הקדם יסודי / אתר [שביל ישראל](#) / האתרים של [רשות](#)

[הטבע והגנים](#) / האתר של [מכון יד בן צבי](#), / האתר של [החברה להגנת הטבע](#)

לייעוץ אפשר לפנות לד"ר דיאנה אלדרוקי פיננס, מדריכה ארצית למדע וטכנולוגיה ולחינוך סביבתי.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

לחוד וביחד בתנועה

התנועה הינה כלי נהדר ליצירת תחושת ייחודיות ואחדות גם יחד. במהלך התנסות בתנועה הילדים מפעילים את כל הגוף נהנים, פורקים מתחים ומשתחררים. מצד אחד הם לומדים, ממציאים ומשכללים את יכולתם האישית והייחודית ומצד שני מתאחדים, משתפים ברעיונות ובאים במגע, בתלות ובשיח האחד עם השני.

בתחום התנועה ישנן פעולות רבות שביכולתנו לעשות כדי לחזק את תחושת הייחודיות של כל ילד וילדה, זאת מאחר והתנועה מבוססת על מרכיבי כושר גופני שונים (דיוק, גמישות, כוח, שווי משקל ...) ואינטליגנציות מרובות (שפה, לוגית, מתמטית, מוזיקאלית...) שאינם תלויים זה בזה. ביצוע של פעילות תנועתית מסוג אחד אינו בהכרח קשור לביצוע של פעילות אחרת. כך למשל: ילד יכול ללכת על קורת עץ באופן מאורגן ומדויק להפליא בעוד שאינו יודע לתפוס ולזרוק כדור או ילדה המסוגלת לקפוץ בדלגית אך מתקשה בטיפוס על עץ. לשונות הזו יש יופי מיוחד בכך שהיא מאפשרת לכולם להצליח במשהו בתחום התנועתי וללמוד ולקבל שיש פעולות שאני טוב ומוביל בהן ויש פעולות אחרות שחברים טובים בהן יותר ממני ואני מוזמן להמשיך ולהתאמן כדי להשתפר בהן.

מתוך הבנה של התהליכים והעקרונות שתוארו מעלה, ניתן לקיים בגן הילדים סביבה מעודדת תנועה בה חשים הילדים בנוח, סביבה אשר מזמינה אותם לבדוק את תחום החוזק שלהם, להמציא ולבדוק את הרעיונות שלהם בעצמם, לבחור את המכשיר, את אופן הפעלתו ואת הגדרת ההצלחה בדרך משלהם וללא הכתבה.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

ברגע שנצליח, הן בתחום התנועה והן בשאר תחומי ההתפתחות לחנך את הילדים לכדי הבנה שלכל אחד יש תכונות ויכולות ייחודיות משלו, לקבל באהבה את הכישורים שלו עצמו ולכבד את אילו של האחרים ובכך לבנות ביחד "שלם הגדול מסך חלקיו", כך נטיב להנחיל את ערך הייחודיות והאחדות ולהוציאו מהכוח אל הפועל.

תיאור היוזמה
שלב ההיערכות

- א. אפשר להזמין את הילדים להתנסות בהפעלות של חפצים/פריטים/מתקנים מגוונים המוצעים על ידי הגננת או על ידי הילדים עצמם.
דוגמא: כדור, ספסל עץ יציב, גליל מנייר עיתון, מטפחת, תוף, טבעת, מזרון, סולם, מתח, קורת שיווי משקל, מגלשה, כדור טניס, תיבות בגבהים ובסיסים שונים ועוד.
- ב. כדאי לאפשר לילדים **ביחד ולחוד** לבדוק ולחקור את הדרכים והאפשרויות המרובות שמציעים הפריטים: כיצד ניתן לפעול ולהפעיל את הפריטים באמצעות הגוף והתנועה (רצוי שכל ילד וילדה ישתתפו לפחות בשלושה מפגשים מסוג זה)
- ג. רצוי להגדיר כללים ונוהלי פעילות ובטיחות כבר בתחילת התהליך (גבולות, צפי לסכנה, גובה, ריפוד ומשטח חיפוי, שימוש בכוח, כיווני פעולה, שמירת מרחק, תנאי מגע ועוד).

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

שלב הבחירה הייחודית

לאחר שכל הילדים נחשפו לכלל האפשרויות כדאי:

- א. לקיים מפגש בקבוצות קטנות או באופן פרטני בו כל ילד בוחר לעצמו:
- פריט אחד או שילוב של שניים אשר מסקרן ומאתגר אותו להתמקד בו.
  - פעולה אחת / שטף תנועה / משפט תנועה / רצף תרגילים שברצונו לבצע עם הפריט.

ב. דוגמאות לפעילות:

איזון כדור על הראש תוך הליכה על קו באורך 2 מטרים, יצירת מסלול מדלגיות והתקדמות עליהן בעיניים עצומות או הליכת זיקית על מתח או חבל רחב התלוי אופקית, עלייה במגלשה ארוכה מלמטה למעלה במנח של שכיבה, ריקוד לקצב של תוף ועוד.

שלב ההתנסות

לאחר שכל ילד בחר את הפריט והפעולה כדאי:

- א. להגדיר כ-20 דקות בלוח הזמנים של הגן בתדירות של פעם ביומיים או שלושה, זמן בו הילדים חוקרים ומפעילים/פועלים באמצעות החפץ הנבחר.
- ב. הגנת מעודדת: הפעלה חופשית ללא הכתבה, גילוי אפשרויות חדשות ומגוונות, שילוב תנועות ואיברים נוספים בעת ההתנסות, בדיקת מרכיבי הזמן ביחס לחפץ (קצב, מהירות, משך), בדיקת מרכיב המרחב על החפץ (גובה, כיוון, מסלול).

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

שלב השיתוף והאחדות

אפשר...

- א. להזמין את הילדים לתעד בכרטיסייה אישית ואסטרטית ובאמצעות "מאה שפות": ציור/איור/גרפיקה/ צילום/ כתיבה את הפעילות המוגמרת שהמציא והתאמן עליה ואשר חש ביטחון בביצועה.
- ב. ליצור רצף של מספר כרטיסיות: מתחילים בחיבור בין שתי כרטיסיות ומצרפים בהדרגה עוד כרטיסיות בהתאם ליכולת הילדים לזכור, לשב ולבצע תנועה.

במפגש אפשר...

- להזמין ילד/ים להציג את העשייה בכל אחד משלבי היוזמה: היערכות, בחירה ייחודית, התנסות, אחדות ושיתוף
- לקיים שיח על המושגים: בחירה, ייחודי, התמדה, אחריות, חזרה ואימון, אחדות ושותפות.
- לבחור באופן אקראי שתי כרטיסיות ולבקש מהילדים ליצור רצף פעילויות המתוארות בכרטיסיות, להדגים לחברים במליאה כיצד מחברים ומאחדים את שני הרעיונות הייחודיים ולהזמין חברים להתנסות בפעילות שנוצרה מחיבור שתי הכרטיסיות יחד.
- להשאיר את הפעילות להתנסות נוספת, תוך הנחייה של שני הילדים שהכרטיסיות הנבחרות שייכות להם.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בקבוצה אפשר

ליצור קבוצות בעלי עניין דומה בפריט/ מתקן ולהנחות פעילות בה כל ילד מציג או מפעיל את הרעיון שלו לשאר חברי הקבוצה, מתייעץ, מקבל רעיונות נוספים או עזרה לביצוע אתגר שטרם הצליח בו. לדוגמה, קבוצה של כל מי שמתאמן בטיפוס על חבל ארוך המשתלשל מהעץ בחצר, או קבוצה לכל מי שבחר במתקן המתח שבחצר הגן.

בסביבה החינוכית

- ליצור אוסף כרטיסיות זמין ומזמין ממנו יכולים לבחור הילדים בשעת הפעילות החופשית, עם ההגעה בבוקר ובשעת חצר.
- לארגן ימי ספורט ייחודיים בהם יהיה שימוש בכרטיסיות אותן הכינו הילדים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

עם הורי הגן אפשר...

- ליצור כרטיסיות ייחודיות.
- לגייס מקרב ההורים: צלם/ת, מאייר/ת, גרפיקאי/ת, כורך/ת אשר יתעדו את הרעיונות של הילדים בדרך שיבחרו הילדים (צילום סטילס, איור, קריקטורה, גרפיקה אחרת).
- במסיבת חג / יום המשפחה / קבלת שבת קהילתית להציג להורים את התהליך שעברו הילדים באופן חווייתי ופעיל, למשל: הילדים מנחים את ההורים בפעילויות המגוונות שהמציאו ובחיבורים האפשריים בין הרעיונות.
- להציג ביום הורים תוצרים של ילדים משנה קודמת ולהנחות בו סדנת תנועה חווייתית הממחישה את התהליך תוך הדגשת חשיבותם וערכם של התנועה והחינוך הגופני בגיל הרך מחד ואת הערכים של ייחודיות ואחדות מאידך.

רעיון אפשרי ליום שיא

- ליצור ערב פעיל ותנועתי של הצגת היוזמה בו הילדים מזמינים את ההורים להתנסות במיגון הרעיונות שהמציאו ביוזמה.
- ליזום יום ספורט קהילתי, ובו ליצור שילוב של תחנות בעלות אופי ייחודי עם משימות אישיות (ללכת על חבל, לקפוץ על טרמפולינה, לקלוע כדור לסל) עם תחנות בעלות אופי קבוצתי של אתגרים ומשימות מאחדות ומגבשות (להעיף ביחד כמה שיותר גבוה את הכדור באמצעות מצנח).

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מקורות להשראה והעשרה

נעים בגן 1 - ברטיסיות תנועה למרכז תנועה והשאלה / תמר איילון, אלה שובל וטל שריב בסרטון מספרת דר' אלה שובל על ברטיסיות תנועה שפותחו בגן מצליח ביחד עם הגננת טל שריב וילדי הגן. מהן הברטיסיות? מה היתרונות שלהן? כיצד משתמשים בהן? ומהו ספר התנועה של כל ילד? כיצד הפעילות הייחודית של כל ילד הופכת גם לעניינם של אחרים? מתוך אתר גננט-בוסטנט.

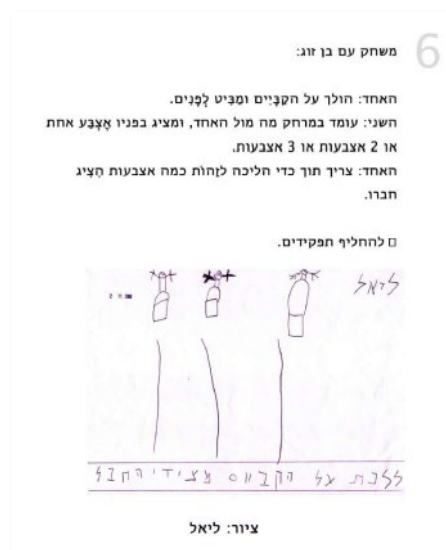
נעים בגן 2- פעילויות וברטיסיות לתנועה ולמידה / טל שריב ואלה שובל בערכה ניתן למצוא ברטיסיות מאוירות הן על ידי ילדים והן על ידי גרפיקאית המתארות רעיונות שכל אחד המציא בדרכו הייחודית. הברטיסיות נאספות למאגר שמשמש את כל ילדי הגן. מהיחיד לביחד.

תוכן עניינים, הקדמה והוראות לשימוש בברטיסיות

יעדי הפעילויות בברטיסיות

ברטיסיות הפעילות

מתוך מאגר הברטיסיות

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

חינוך גופני בכיתת הגן / מיכל טל ואושרית גיל – הסרטון מציג כיצד ילדי הגן מדגימים ומנחים תנועה בשעת התעמלות הבוקר ועל מתקן מודולארי לאחר שהתאמנו לזה ברצינות ובהתמדה. הילדים מתאמנים ברעיונות שממציאים לפי עניינם ויכולתם האישית והייחודית ובהמשך משתפים בהם את חבריהם. מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

לא נפסיק לשחק – משחקי תנועה עצמאיים בגן / שרית ברקוביץ ומיכל טל – סרטון המספק הצצה לפעילויות ומשחקי תנועה בגן זית בחדרה בהשראת החוברת "לא נפסיק לשחק". ילדי הגן בוחרים ביחד משחקי תנועה מתוך המוצע בחוברת, מזכירים זה לזה את הכללים, מחלקים תפקידים ומביאים את הציוד ומנהלים ביחד את המשחק. לכל ילד יש הזדמנות לבחור מתוך החוברת של כולם את המשחק הייחודי שאליו הוא מתחבר, להתארגן לקראתו, לנהל ולהשביח אותו לפי העדפותיו וכישוריו האישיים. מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

לא נפסיק לשחק – חוברת משחקים לגן הילדים – חוברת המכילה 74 משחקי תנועה לגן הילדים, לאחר שהילדים למדו להכיר את המשחקים, ניתנת לכל ילד וילדה הזדמנות לבחור משחק אהוב על ידו ולנהל אותו עם חברים, כך באים לידי ביטוי הן ערכים של ייחודיות והן ערכים של גיבוש ואחדות באופן משחקי תנועה מהנה.

חצר פעילה על הבוקר / שרית ברקוביץ ומיכל טל – בסרטון נצפה בילדי גן זית מחדרה הפותחים את הבוקר בפעילות תנועתית בחצר הגן. הילדים בונים את הסביבה התנועתית באמצעים מגוונים הקיימים בחצר, מתנסים ומשכללים את יכולתם הייחודית (טיפוס על עץ, טיפוס על חבל, הליכה על קורה) ומשתפים את החברים ברעיונותיהם הייחודיים שלהם שהופכים לנחל הכלל. מתוך אתר [גננט-בוסתנט](#).

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות למיכל טל, מדריכה מרכזת ארצית לחינוך גופני

באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

”מי ששר מאושר”

המוזיקה מהווה חלק חשוב בחיים החברתיים והתרבותיים, מלווה אותנו בטקסים ואירועים שונים ובכך שזורה בסיפורי החיים שלנו. השירים יוצרים מפגש מרתק עם אנשים ותרבויות, עם נופים ומקומות, עם צלילים וטעמים באופן שמדגיש הן את האחדות שלנו כחברה והן את הייחודיות שלנו בתוכה. קובץ השירים המוצע בסדרה **”זמר לך לגיל הרך”** מזמן עושר תרבותי ומוזיקלי של עמנו, באמצעותו ניתן להכיר את הנוף המוזיקלי הישראלי, לטעת רגשות הזדהות והשתייכות לארץ וכן למצוא בו גם את הקול האישי והייחודי של כל אחד ואחת, כך גם בערכה **”בואו לגני”**.

אנו מציעים לשלב אוסף זה במפגש בוקר הפותח את יום הלימודים בגן ו/או במפגש המסכם, כאשר נשיר בצוותא מידי יום את השיר הנבחר. בנוסף, יישום מודל **”הילד במרכז”** בסדירות השונות בגן (מפגש בוקר, קבלת שבת, יום הולדת וכד') יאפשר לתת את המענה האישי לטעמים המוזיקלי של הילדים כאשר יבחרו את השיר האהוב והפעילות המוזיקלית המועדפת. שילוב השירים באופן זה יצליח ליצור חוויה משותפת של קירוב לבבות ושמירה על הקול האישי.

? רגע לפני...כדאי לשאול

1. אילו ערכים חברתיים באים לידי ביטוי? אילו עקרונות/ערכים מתחום הדעת/תוכן באים לידי ביטוי? סולידריות, הקשבה, סובלנות, שותפות, כבוד לאחר, אחדות, טיפוח יכולת ההקשבה, ביטוי אישי, יצירתיות, עיצוב טעם אישי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

2. מהן דרכי ההוראה ולמידה האפשריים להעמקת ידע בתכנית הלימודים?

שילוב המוזיקה בסדירות השונות בגן ומתן אפשרות להתנסויות שונות בשירה, נגינה, תנועה, רישום גרפי.

3. מי הגורמים השותפים בקהילה? האם יהיה קשר עם גנים אחרים?

מגמת אמנות בבית ספר, קונסרבטוריון מקומי, אמנים מקומיים, הורים (מנגנים, שרים, רוקדים); גנים צמודים; בית אבות; מקהלה עירונית

4. איזו מיומנות או ידע מוקדם נדרשו מהגננת על מנת ליישם רעיון זה?

הכרות עם ערכת "זמר לך לגיל הרך"

5. אילו מיומנויות המאה ה-21 באות לידי ביטוי ביוזמה?

בחירה אישית ועצמאית, עבודה בקבוצות, אוריינות דיגיטלית ומיומנויות להפעלה ושימוש במאגר הדיגיטלי

6. אילו כישורים התפתחותיים יתאפשרו בעקבות הפעילות הזו?

החווייה המוזיקלית משפיעה על תחומי ההתפתחות השונים בהיבט החברתי, רגשי, מוטורי, קוגניטיבי.

7. האם יש ביוזמה סדירות?

היוזמה מהווה חלק מהסדירות השונות בגן: קבלת שבת, יום הולדת, מפגש בוקר. הדיון עם הילד בנושא התוכן שברצונו לבחור לכל אחת מהסדירות יבטיח גיוון וייחודיות, תוך שמירה על מסגרת אחידה.

8. אילו עוגנים של הגן העתידי באים לידי ביטוי ביוזמה זו:

יזמות ויצרנות – שימוש במודל "הילד במרכז" יאפשר לילדים חופש

ליצור ולפעול בדרכים מגוונות שהם ימציאו בעצמם. יצירת מאגר

מוזיקלי דיגיטלי תעודד את רכישת מיומנויות עבודה בסביבה

טכנולוגית.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

ביטוי אישי – עידוד היצירתיות בפעילות המוזיקלית וטיפול הבחירה

האישי מתוך מקום משמעותי המבסס אותה ומעניק לה תוקף.

קהילתיות – יצירת קשר בין הילד לסביבה הקרובה וחיזוק הקשר הבין דורי

דרך רפרטואר השירים יטפחו את תחושת השייכות החברתית-תרבותית וכן

תקדם ערכי אחריות וסולידריות חברתית.

תיאור היוזמה

הסדירות השונות בגן מתבטאות במפגשי בוקר, קבלת שבת, יום הולדת. היוזמה

שלפנינו מציעה שההנחיה תעבור לידי הילדים ה"תורנים". במקרה של מפגש

בוקר, הם אלה שיבחרו את השיר הפותח; במקרה של קבלת שבת, מקבלי השבת

יחליטו על הרפרטואר ובמקרה של יום הולדת, בעלי השמחה. את השירים יבחרו

הילדים מתוך הרפרטואר הנלמד בגן, על בסיס השירים המופיעים בסדרה "זמר

לך לגיל הרך" הכוללת חמש חוברות: שירים לכל עת (20 שירים), שירי חגים (49

שירים), שירי עונות (21 שירים), שירים לקטנים ולגדולים (16 שירים) ושירים

לאירועים מיוחדים (17 שירים) ו/או המדריך "בואו לגני" הכולל פיוטים ממעגל

החיים.

השיר או השירים הנבחרים על ידי הילדים בסדירות השונות יפתחו או יסכמו

את היום, ילוו את האירוע בצורה ייחודית ובפעילות מוזיקלית מגוונת שתכלול

שירה, ריקוד, תנועה, המחזה ו/או נגינה, על פי החלטתם של המנחים. פעילות

זו בידי הילדים תטפח את טעמים האישי, תחזק את הביטחון האישי ותהדק את

הכישורים החברתיים והאורייניים. לצד כל אלה, תעשיר את השפה, את ההכרות

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

עם יוצרים ועם תרבויות, עם נופים ועם מקומות, עם צלילים ועם טעמים ועם הרפרטואר המוזיקלי מהתרבות הישראלית בעבר ובהווה.

במפגש אפשר...

- לשיר את השיר
- לבצע פעילויות מרעיונות של ילדים
- לבצע פעילויות על בסיס רעיונות המוצעים בסדרה "זמר לך לגיל הרך"
- להעמיק בתוכן שהשיר מזמן: העשרה שפתית, הכרת הארץ, מסורת ומורשת
- להתייחס להבחנה בין השירים המשותפים לכולם לבין השירים שנבחרו על ידי התורנים
- לאפשר עיסוק חוזר בשיר בלמידה עצמאית של ילדים כיחידים וכקבוצה

בקבוצה אפשר...

- לאייר בעקבות השיר
- להציע פעילות חדשה ולהתנסות בה
- להבין עטיפה ומקרא לתקליטור שמע תוך מספור הקטעים השונים
- להאזין לשיר באופן עצמאי או בשיתוף חברים נבחרים
- לתקשר עם המוזיקה כיחידים וכקבוצה (שירה, המחזה, נגינה, ריקוד)
- ליצור שירון עם הטקסטים המאוירים על פי נושאים

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בסביבה החינוכית

1. **סביבה מוזיקלית:** ללמוד את המילים ואת הלחן; להכיר את היוצרים; להבחין בטקסט ובקובץ קול של השיר; לאתר את מיקומו בתקליטור, בשירון, במחשב או בספר, לשיר באופן ספונטני ואף לתעד צעדי ריקוד שילדים ממציאים או שירים שהם מאלתרים לצורך חזרה
2. **בטבע:** לשיר ולרקוד שירים התאימים לסביבה, למזג האוויר, לחי ולצומח
3. **בספריית הגן:** לשיר בעקבות הטקסטים של השירים המולחנים
4. **בחצר:** לשיר, לרקוד ולנגן באופן ספונטני ו/ או על במה מאולתרת
5. **בתיאטרון:** לשלב מוזיקה כחלק מהאווירה וכחלק מההתרחשות
6. **מאגר דיגיטלי:** ליצור מאגר מוזיקלי המאורגן בתיקיות לפי נושאים, לשלב במאגר איורים של ילדי הגן, לערוך רשימת השמעה לסדירות השונות בגן ושיתוף ההורים.

עם הורי הגן אפשר

- לשיר ו/ או לרקוד בצוותא באירועים מיוחדים כגון: חנוכה, סדר ט"ו בשבט, סדר פסח, יום המשפחה, מסיבת סיום.
- לשתף בסופי שבוע (כל ילד בתורו ייקח הביתה שירון עם דיסק לפעילות משותפת עם ההורים).
- להזמין ליטול חלק באחת הפעילויות בגן (כוכב השבוע, יום הולדת, ילדי החודש)
- ללמד שיר או פיוט, ללמד ריקוד, לנגן, להציג סרטון מיו טיוב בו ניתן להתרשם מהנוף/ מבצעים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

רעיון אפשרי ליום שיא

1. מפגש שבועי משותף

- ביום שישי נערוך שירה ו/ או הרקדה משותפת עם הגנים באשכול או הגן הצמוד
- נשלח להורים קישור לקטעי "יו טיוב" שמראים שירים ששרנו ו/ או שיר מודפס ומאזין על ידי הילדים
- נמליץ להורים לצפות יחד עם הילדים בקטעים במטרה ליצור חוויה משותפת בשעות הפנאי

2. מפגש חודשי/ דו- שנתי או תלת- שנתי משותף

- אחת לחודש (תחילת חודש או סופו), בכל תחילת עונה או באירועים המיוחדים המתקיימים בגן (כל אחת לפי התדירות המתאימה לה), נכנס את ההורים לשירה ו/ או הרקדה משותפת על פי השירונים שהכנו עם הילדים, על בסיס הביצועים המופיעים בתקליטורים של הסדרה "זמר לך לגיל הרך" ו"בואו לגני"
- בסוף השנה ניתן לערוך סרטון קצר או אלבום תמונות המשלב את הביצועים של הילדים ממהלך השנה ולהקרינו כחלק ממסיבת סיום השנה ו/ או לחלקו כחלק ממזכרות הגן.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

מקורות להשראה והעשרה:

הסדרה "זמר לך לגיל הרך" הכוללת:

- מילות השיר מאוירות
  - מידע על הכותבים
  - רקע קצר אודות השיר
  - רעיונות לפעילות
  - תווים עם אקורדים
  - הצעות להרחבה בהיבטים שפתיים, ערכיים, חברתיים, רגשיים, מדעיים
2. [אתר הפיוט והתפילה](#) – "בואו לגני" (פיוטים בגן הילדים)
3. [אתר גננט](#) (מומלץ לצפות בסרטונים: [יום הולדת בדגש מוזיקלי: מלכה ליום אחד](#), [מודל הלומד העצמאי](#), [איך צומח מופע? ככה!](#))
4. [זמרשת](#)

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות:

[מאיה אייזנברג](#), מדריכה מרכזת ארצית למוזיקה באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

לכלِّ منا حكاية / סיפורים מיוחדים מתאחדים

מפגש עם אנשי הקהילה יכול לתרום רבות לפיתוח קשרים, בשירות תרבותית ורגישות לסביבה האנושית והפיסית. ביוזמה זו ייפגשו ילדי הגן באנשים מהקהילה הקרובה אליהם כמו סבים, סבתות, הורים, דודים אשר יכולים לספר סיפורים אישיים באמצעות חפצים. במהלך המפגשים יוכלו הילדים לחוות חוויות ורגשות ולהכיר אירועים, מוכרים וחדשים.

רקע

- היוזמה מתאימה לגננת שמתחברת למורשת, משתפת הורים וקהילה, מתחברת לשפה וסיפור.
- היוזמה מפתחת מיומנויות של שיתופיות, עבודה בצוות, אינטראקציה תוך אישית ובין אישית.
- ניתן לקיים את הפעילות אחת לשבוע, ובמועדים וחגים במשך השנה.
- הילדים מעורבים באיסוף חומרים, סיפורים אישיים, תצלומים, בהכנת תערוכות, תכנון ביקורים בקהילה, תיעוד טיולים וסיורים ועוד.

תיאור היוזמה

אחת לשבוע (רצוי לקבוע יום ושעה), הילדים מזמינים אנשים מהקהילה (הורים, סבתות וסבים, אומנים, סופרים וכו') להתארח בגן. בהזמנה, מתבקש האורח להגיע עם חפץ אישי בעל משמעות עבורו. האורח יוזמן להציג את החפץ, ולספר את סיפורו. הילדים יכירו את האורח, את סיפורו האישי ואת

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

סיפור החפץ שהביא. לאחר המפגש יוזמנו הילדים לתעד את החפץ וסיפורו ב"מאה שפות". העיסוק בייחודיות של הסיפורים האישיים וסיפורי החפצים יוביל גם לעיסוק במושג אחדות.

ביחד "מַעַל / סוּיָה": מתי אנחנו ביחד? מה מאחד את כולנו? מה משותף לכל הסיפורים ששמענו? הכרת סיפורים מיוחדים וחגיגת אירועים מאחדים, תהווה הזדמנות להכרת ייחודיות ולרקימת אחדות.

הפעילויות מאפשרות היכרות עם המורשת והקהילה, סיפורים ושירים עממיים, מאכלים, לבוש, ספרים ועוד, ומהוות הזדמנות לפיתוח מיומנויות לשוניות, חברתיות ואישיות.

במפגש אפשר....

- להאזין לסיפורים אישיים, לשוחח, להתעניין, לשאול שאלות ועוד.
- לספר על מורשת, להכיר אנשים מהקהילה.
- לחלוק בחוויות.

בקבוצה אפשר...

- להכין הזמנות לאורחים.
- לתעד את הסיפורים והחפצים, להכין "אלבום תיעוד".
- לחפש מידע ממקורות שונים על חפצים מעניינים.
- להכין מאכלים עממיים מהמורשת הקהילתית.
- ללמוד שירים עממיים מורשתיים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בסביבה החינוכית

- הצגת החפצים והסיפורים.
- הכנת תערוכות של אוספים וסיפוריהם.
- אוספים תמונות משפחתיות וקהילתיות: מועדים, חגים, מסיבות והצגות.

רעיון ליום שיא:

אפשר להזמין את כל האורחים שביקרו בגן במהלך השנה:

- להקים תערוכה יוצגו צילומים ותיעוד של היוזמה
- להציג הצגה של הסיפורים שנאספו
- לשיר שירים עממיים
- להעניק תעודת הוקרה לאורחים.

מקורות השראה:

نمذ يدا للسلام / מושיטים יד לשלום

نهج الحياة الديمقراطية في رياض الأطفال - مرشد للمربية

התנהלות הומנית בגן הילדים

رحلة مقدسية في رياض الأطفال

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות:

אנואר אל אנואר, מדריכה מרכזת שפה בחברה הערבית באגף לחינוך קדם

יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

סימני דרך "מי מכיר ומי יודע את הדרך אל ביתי"...

משחק סימני דרך טומן בחובו עולם שלם: קבוצת מסמנים וקבוצת מחפשים, כיוונים, מקומות, שימוש בסימנים מוסכמים, סמלים ועוד. המשחק מזמן חקר של הנוף המקומי תוך הנאה וחוויה. תחושה מרחבית מתבטאת ביכולת להבין ולהשתמש בתיאורים מילוליים וייצוגים חזותיים. הילד רואה ומתייחס למרחב סביבו בצורה אינטגרטיבית, הוא פועל עם קווים, צורות, גופים ומתייחס למיקומם במרחב. באמצעות המשחק "סימני דרך" מתנסה הילד בייצוג של אובייקטים במרחב ובפענוח של ייצוגים חזותיים. הוא מתאים לילדים צעירים ובוגרים כאחד, מקדם את ההתנסות בייצוגים שונים – כאמצעים חזותיים אוריינים ומאפשר פיתוח תפישה מרחבית וכיוונים.

? רגע לפני...כדאי לבדוק

1. כיצד הילדים מעורבים ביוזמה ?

בהתנסות במשחק, בבחירת המסלול והתחנות בו, בתכנון המסלול, בהכנת "סימני הדרך", בהכנת מפת מסלול, בבחירת מסלול ייחודי לכל ילד או קבוצת ילדים וכו'.

2. מהו הערך המוסף בשימוש במפות והכנת מפות מסלול בגן ?

פיתוח התפישה המרחבית, שימוש בייצוגים אורייניים מגוונים, יצירתיות ושיתוף פעולה.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

3. מה יהיה הקשר בין הגנים באשכול ?

גנים שכנים יכולים לשחק במשחק כאשר גן אחד מכין את סימני הדרך, ההפעלה בתחנות, מכין את מפת המסלול והגן השכן יוצא בעקבות הסימנים. ניתן לקיים חילופי ביקורים עם גנים מחברות שונות ביישובים אחרים בארץ.

תיאור היוזמה

הילדים יישחקו במשחק "סימני דרך":

- ניתן לשוחח עם הילדים על הסימנים השונים אשר משמשים לייצוג ההתקדמות במסלול.
- כדאי לאפשר לילדים להתנסות בהכנת מסלול משלהם, בו הם יתכננו וייצגו את הסימנים, על פי הדרך הייחודית שהם בוחרים לעצמם, על פי תחנות שמהוות עבורם משהו אישי/ייחודי.
- כדאי להתחיל להתנסות במסלולים שונים בתוך הגן ובחצר הגן.
- בשלב מתקדם יכולים הילדים להציע מסלולים שונים תוך התייחסות לאתרים שונים ביישוב.
- ניתן להציע לילדים להכין מסלולים שונים ביישוב על פי נושאים שונים כמו: מסלול בין אתרי היישוב השונים, מסלול המסתיים באתר היסטורי ביישוב.

במפגש אפשר...

- לאסוף רעיונות למסלולים אפשריים ביישוב
- לשתף בחוויות לאחר יציאה למשחק
- לאפשר לכל ילד וילדה לשתף במסלול הייחודי שלהם

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בקבוצה אפשר...

- להכיר את המשחק סימני דרך.
- להכיר סימנים שונים היכולים לייצג את המידע: לאיזה כיוון מתקדמים? כמה צעדים? מה רואים בתחנה אליה הגענו ועוד.
- ניתן לאפשר לילדים לחפש בכתבי עת ומפות ישנות סימנים ולגזור ולהדביק במסלול שיצרו.
- להתנסות בהכנת המשחק ובפענוח ומציאת המקומות ביישוב.

בסביבה החינוכית:

- איסוף של סימנים מוסכמים, סמלים ואמצעי הכוונה.
- קלסר ובו אוסף של מפות ומסלולי טיולים בהם טיילו ילדי הגן עם משפחותיהם.
- אוסף מסלולים שהכינו ילדי הגן ופתקי סימני הדרך שלהם.
- תיעוד של הפעילות בתחנות – מפגש עם אתר ביישוב, מפגש עם ותיק מהכפר וכו'.

עם הורי הגן אפשר:

- ניתן לשתף את הורי הגן במשחק סימני דרך באתרים שונים ביישוב שלנו.
- הורי הגן יכולים להכין פעילויות שונות עבור הילדים בתחנות.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

רעיון אפשרי ליום שיא:

- יום שיא בו נשחק במשחק סימני הדרך עם הורי הגן ביישוב – ניתן לשלב בתחנות אנשים מן היישוב שיספרו על ההיסטוריה של המקום.
- גן מארח גן מיישוב בחברה אחרת – במשחק משותף בחצר הגן.

מקורות להשראה והעשרה:

- סימני דרך – יהורם גאון
- ספר ילדים מאחורי הדלת יש שביל מאת: גיל – לי אלון קוריאל
- ספר ילדים אם תעלו מעט מאת: יריב אלעזרי
- ילדי גן ארז משכונת רמת בגין בחיפה למדו שמפות הן דבר חיוני בכל מרחב – ביער, בגן, ברחוב
- סגנית ראש העיר רעננה, הגב' סימה פרי שבקרה בגן שלדג נתנה לילדי הגן מפה. מפה שיצרה עוד מפה ועוד מפה.
- חוה תובל, עינת גוברמן (2013). טקסטים גרפיים – כלים לטיפול האוריינות של ילדי הגן.
- אתר גננט – מפת השכונה – שיחה סביב מפה בעקבות טיול בשכונה
- גוגל מפות

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות:

מיכל ג'ראד, מדריכה מרכזת ארצית למתמטיקה באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

אוספים דיגיטליים בגן

המרחב הדיגיטלי הינו חלק מסביבת החיים של החברה כולה וגם של הילדים. הכלים הדיגיטליים מאפשרים לנו לשמור מידע כך שנוכל לעיין בו שוב, לשתף אחרים ואפילו להשתמש בו כחומר גלם ליצירה חדשה. בעידן המידע אנחנו יכולים ליצור לעצמנו תיקיות של אוספים דיגיטליים בנושאים שונים (תצלומים, מידע סרוק, קטעי וידאו, קבצי קול). פריטים דיגיטליים שונים יכולים להופיע במספר אוספים (תיקיות) ובכך לעורר את חשיבתנו להקשרים מגוונים, חדשים. ההקשרים השונים הם תוצר של העדפות, בחירות, ערכים, אמונות של זה שאסף. עולם המידע הדיגיטלי מציע לנו עושר של תכנים. חשוב שהילדים מגיל צעיר ידעו שביכולתם ליצור בעצמם אוספים משמעותיים גם בסביבה הזו. התנסות שכזו, של ארגון מידע אישי או קבוצתי וחשיפה לאוספים אחרים תאפשר ביסוס ההבנה כי **המדיה הדיגיטלית היא סביבה גמישה** שניתן להתאימה לצרכים ולהעדפות של המשתמש וכי **המדיה הדיגיטלית מאפשרת לקרב בין אנשים ולהעצים קשרים וידע בקהילה**.

רגע לפני... כדאי לבדוק ?

- לפיתוח יוזמה זו נדרשת מחשב נייד בגן. מצלמה ומחשב לוח/טאבלט יוכלו גם הם להשתלב ביוזמה זו.
- לצורך יישום היוזמה נדרש מהגננת ניסיון במיומנויות דיגיטליות כמו ארגון וניהול קבצים במחשב, פתיחת תיקיות, העתקת קבצים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

תיאור היוזמה

במכשירים הדיגיטליים שלרוב אינם בבעלותם של ילדי הגן אך נמצאים בקרבתם נחשפים הילדים לתכנים רבים המוצגים בתצורות שונות. האם הילדים יודעים שהם יכולים לשמור/לסמן חלק מהתכנים? האם הילדים מודעים שניתן לבחור ולהנגיש לעצמם תכנים מעולמם, מעניינם? האם הילדים יודעים שהם יכולים לייצר בסביבה הזו תוכן אישי? תוכן קבוצתי?

ביוזמה זו ייצרו הילדים תיקיות אישיות וקבוצתיות במחשב הגן. הגננת תאפשר ותעודד את הילדים לעיין במידע שאספו עם ובלי נוכחותה. מומלץ שהגננת תציע מידי פעם הוספת מידע או ארגון נוסף (במקביל למה שקיים).

דוגמא למידע: תיקיית תמונות מחוגים, תיקיית סרטי הדרכה שונים, תיקיית סיפורים שונים (קבצי קול או וידאו של צוות הגן, של ההורים או של הילדים) נכון יהיה לאפשר לילד פתיחת תיקייה ללא כותרת או כותרת "כללי", "ללא שם". תיקייה זו מכילה מידע שלא בהכרח ניתן לתייג או להגדיר את מקומו, כרגע... ייתכן ובמשך הזמן יימצא להם מקום מוגדר וברור.

דוגמאות לשילוב היוזמה בעשייה בגן

בקבוצה אפשר:

- לאסוף מידע אודות הפעילות של הילדים עם המדיה הדיגיטלית בבית (למשחק, לצפייה בסרטים, לצפייה בתמונות, לצילום). מהשיח ניתן ללמוד על תכנים והרגלים בהם ניתן להעשיר את ילדי הגן.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

- לפתוח לכל ילד תיקייה במחשב ולארגן בתוכה את המידע שהוא היה רוצה לעיין, לשתף. לדוגמא: ציורים, תצלומים, שירים, יצירות מוזיקליות, סרטי הדרכה של אוריגמי, יצירה מפלסטלינה, קובץ שמע של אחד ההורים המקריאים סיפור אהוב, קטעי וידאו מאירועים שונים. ניתן לארגן את המידע באוסף של פריטים או ליצור שקף בפאורפוינט המציג תמונות המקושרות למידע.
  - לאפשר לכל ילד להציג את המידע שלו, להציע אפשרויות שימוש במידע
  - ליצור תיקיות חדשות, משותפות אשר להם מכנה משותף. תיקיות אלו יכילו **העתקים** של פריטים שונים מהתיקות הפרטיות של הילדים. לדוגמא: תיקיית סיפורי הורים (קבצי קול או וידאו), תיקיית מקצועות (תצלומים שונים ממקומות העבודה של קרובי המשפחה) תיקיית תצלומים של פארקים ואזורי משחק ביישוב, תיקיית סרטי וידאו של משחקים שונים במרחבים מוכרים בתוך הגן ומחוצה לו.
- מומלץ: להגדיר גיבוי אוטומטי במחשב ולדאוג לדיסק חיצוני לגיבוי נוסף של המידע שייאסף.

במפגש אפשר:

להשתמש בפריטי התוכן שהילדים אספו לצורך העצמת הילד, לעורר דיון, לשתף.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בסביבה החינוכית:

- אפשר מידי פעם להדפיס אוספים שונים ולהציגם בפורמטים מגוונים מחוץ למחשב.
- יש לארגן את פינת המחשב כך שניתן יהיה להוסיף שולחן נוסף וליצור צורת האות T שח שני שולחנות. ישיבה שכזו מאפשרת לילדים הוספת אביזרים על פי צורך כמו גם התבוננות במסך תוך שמירה על קשר עין אחד עם השני.
- במידה ויש בגן טאבלטים ניתן להנגיש את המידע דרכו. הניידות של הטאבלט מאפשר לילדים נגישות למידע במרחבים נוספים בגן הילדים לרבות מרחבים של רוגע ומשחק סוציודרמטי.

רעיון אפשרי ליום שיא:

הצגת האוספים והתערוכות השונות בגן באופן מקוון. פרסום המידע בדפי אינטרנט, או מצגות אינטרנטיות. יצירת QR CODE למידע. הניסיון מראה שכאשר הילדים מגיעים לבית עם QR CODE נוצרת אינטראקציה של התבוננות משותפת של הורה וילד בתוכן. וזה להבדיל ממידע שמגיע במייל ונצפה על ידי ההורה בלבד ללא קרבה כלשהי לילד בזמן הצפייה.

מי שותפים ליוזמה?

השותפים ליוזמה זו הם בעיקר ההורים. להורים יש מידע דיגיטלי המספר רבות על הילדים ועליהם. ניתן להשתמש בשביל יצירת האוספים. מומלץ

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

לשתף גם את הצוות החינוכי. פעילות אותנטית של צוות הגן, בדומה לפעילות הילדים עם המידע הדיגיטלי יכולה לקרב בין הדורות.

מומלץ להנחות את ההורים לשתף את הילדים בבחירה המידע הדיגיטלי שיימסר לגן. השיח אודות העברת מידע-דיגיטלי מה? למי? הינו חלק מההרגלים שחשוב לאמץ מעצם היותנו פעילים בחברה דיגיטלית.

מקורות להשראה והעשרה:

מדיה דיגיטלית בגן הילדים – הנחות יסוד ועקרונות, האגף לחינוך קדם יסודי

ילדים בקדמת הבמה ומאחורי הקלעים – סרטון מתוך אתר גננט-בוסתנט

לייעוץ ותמיכה אפשר לפנות:

דלית סהרון מדריכה מרכזת ארצית למדיה דיגיטלית באגף לחינוך קדם יסודי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

אוספים משחקים

ילדים בגיל הרך אוהבים לאסוף חפצים. אוסף הוא קבוצה של פריטים בעלי אמת מידה משותפת הקשורה לצורתו, חומריותו או תפקודו של כל אחד מהפריטים. כדאי לאפשר לילדי הגן להביא אל הגן את האוספים שלהם ולספר עליהם. זו יכולה להיות דרך מעניינת להכיר את הילד בצורה יותר אישית המגלה עולם שלם על מה שהילד אוהב.

? רגע לפני... כדאי לבדוק

1. כיצד הילדים מעורבים ביוזמה?

הילדים מביאים אל הגן את האוספים שלהם. יש מי שיביא באופן מוחשי, יש מי שירצה להביא תצלומים על מנת לשמור על שלמות האוסף שלו. כל אחד מהילדים מוזמן לספר על האוסף שלו, מה הוא אוהב בו? מתי התחיל לאסוף? איך הוא התחיל באיסוף הפריטים ועוד.

הילדים יוצרים משחקים מהאוספים שלהם ומזמינים את ילדי הגן לשחק בהם.

2. מהו הערך המוסף בהכנת משחקים באמצעות האוסף האישי?

פיתוח התפיסה הכמותית, פיתוח ושכלול מיומנויות המיון, שימוש בייצוגים אורייניים מגוונים, יצירתיות ושיתוף פעולה.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

תיאור היוזמה

- הילדים יציגו את האוספים שלהם.
- ניתן לשוחח עם הילדים על התבחינים (קריטריונים) לפיהם ניתן למיין את האוסף.
- כדאי לאפשר לילדים למיין את האוסף שלהם בכל פעם על פי תבחין אחר ולבחון מה קרה? כמה יש בכל קבוצה?
- כדאי להציע לילדים ליצור משחק המבוסס על האוסף שלהם למשל: רביעיות, דו-קלף, מלחמה או משחקי מסלול שונים.
- בשלב מתקדם יכולים הילדים להזמין את חבריהם לשחק במשחק שיצרו.
- ניתן להציע לילדים לפתוח משחקה בגן בה יוכלו לשחק במשחקים השונים שיצרו הילדים – לפי האוספים שלהם.

במפגש אפשר:

- להציג את האוסף. להתעניין, לשאול שאלות...
- לאסוף רעיונות למשחקים – כל ילד יציג את האוסף שלו וחבריו יוכלו להציע לו רעיונות למשחקים שניתן להמציא.

בקבוצה אפשר:

- נאפשר לילדים להכין משחקים משותפים המאגדים את נושאי האוספים השונים.
- ניתן לשוחח עם הילדים על דרכים שונות למיין האוספים השונים. נתנסה במיונים שונים ונעמוד על התבחינים השונים.

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

בסביבה החינוכית:

ליצור תערוכה בה נציג את האוספים של הילדים או תצלומים של האוספים וכך נוכל להכיר את הייחודי של אחד מילדי הגן. ניתן להקים עם הילדים משחקה בה כל ילד יציג את המשחק המיוחד שיצר

עם הורי הגן אפשר:

ניתן לשתף את הורי הגן במשחקים שיצרו הילדים ולהזמין למפגש בו ישחקו עם ילדיהם במשחקים אלה.

רעיון אפשרי ליום שיא:

יום שיא בו נפתח את התערוכה שלנו ונזמין גנים שכנים להכיר את ילדי הגן באמצעות האוספים שלהם.

מקורות להשראה והעשרה:

- אני אוהב גרוטאות – מאת מירה מאיר – ספר ילדים
- 100 כיסים – מאת נורית זרחי
- סמרטוט – מאת נורית זרחי
- המחבוא שלי – מאת יהונתן גפן
- לאן הולכות הדאגות בלילות – מאת אנתוני בראון
- ילדים מכינים משחקים – מתמטיקה זה משחק ילדים עם רונית פרידמן
- ומיכל ג'ראד – הקטלוג החינוכי

האוסף שלי, האוסף שלנו

המנהל הפדגוגי, האגף לחינוך קדם יסודי, תשע"ט

ניתן לשלוח תגובות לכתובת: Preschool@education.gov.il